

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора архітектури, професора

Яценка Віктора Олександровича

на дисертаційну роботу

Парнети Мар'яни Богданівни

на тему **«Принципи та засоби формування і розвитку медійності**

архітектури громадських просторів»,

представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за

спеціальністю 191 Архітектура та містобудування

галузі знань 19 Архітектура та будівництво

1. Актуальність теми дисертаційної роботи полягає в дослідженні медійності архітектури громадських просторів та її спроможності відповідати на виклики сучасності і сприяти створенню комфортного та культурно ціннісного середовища для суспільства. Із популяризацією масової культури та медіа-технологій люди стають постійними учасниками інформаційного середовища. Архітектура громадських просторів, їх візуальні та звукові аспекти стають складниками цього середовища, яке впливає на емоції, сприйняття та поведінку людей. Розуміння, як архітектурні рішення впливають на медійність громадських просторів, є важливим для регулювання дії інформації на сучасних мешканців.

Важливою проблемою сучасності є прискорення процесів глобалізації та стандартизації архітектури, через що втрачається місцевий колорит та унікальні риси різних регіонів. Дослідження медійності архітектури дозволяє виявити способи збереження та підкреслення культурної ідентичності через використання архітектурних засобів у громадських просторах.

Зростання важливості взаємодії архітектури та сфери медіа створює актуальну потребу у розробці ефективних стратегій та інструментів для формування медійних просторів. Вивчення цього аспекту дозволяє розробити нові підходи до проектування та управління громадськими просторами, що відповідають вимогам сучасного інформаційного суспільства.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами та темами

Дисертаційна робота Парнети М.Б. виконана на кафедрі архітектурного проектування Інституту архітектури та дизайну Національного університету «Львівська політехніка». Дослідження було проведене в рамках наукового

напряму кафедри архітектурного проектування – «Теоретично-практичні основи формування житлових і громадських будівель та споруд». Дисертація виконана в рамках науково-дослідної роботи №0117U007605, що спрямована на розробку методологічних основ просторового підходу до обґрунтування архітектурних рішень.

Тема дисертації відповідає змісту «Стратегії сталого розвитку України до 2030 року»; «Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років»; «Комплексній стратегії розвитку Львова 2012-2025 рр.» та «Реформі галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України».

3. Наукова новизна положень і висновків дисертації полягає у тому, що:

- *вперше*: систематизовано чинники впливу на формування інформативної сутності архітектурного середовища та здійснено теоретичне осмислення феномена медійності архітектури громадських просторів; встановлено закономірності та особливості взаємозв'язків характеристик медійності з архітектурно-просторовими властивостями міського середовища на прикладі міста Львова; обґрунтовано принципи формування медійності архітектури та просторів як мови міста; розроблено медійну модель формування архітектури та розвитку просторів міст.

- *вдосконалено*: теоретичну базу для дослідження інформативної сутності сучасної архітектури та просторів міст; систему сучасних архітектурних засобів формування медійності; методики аналізу, оцінки та обґрунтування проектних рішень щодо формування медійності архітектурного середовища;

- *подальший розвиток отримали*: системний підхід в проектуванні внаслідок його доповнення такою властивістю архітектури громадських просторів як медійність; практичний інструментарій щодо застосування медійної моделі та методики обґрунтування архітектурних рішень.

4. Оцінку змісту дисертації зроблено на основі ознайомлення з повним текстом дисертації Парнети М.Б. «Принципи та засоби формування і розвитку медійності архітектури громадських просторів».

Структуру дисертації оцінюю позитивно. Авторка послідовно розкриває важливі аспекти дослідження у відповідності до поставлених завдань, супроводжує їх якісними графічними матеріалами. Дисертація містить анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Розділи дисертаційної роботи взаємопов'язані, логічно викладені та супроводжуються обґрунтованими висновками. Загальний обсяг роботи

становить 230 сторінок: з них 144 сторінки основного тексту, 55 сторінок графоаналітичного матеріалу, 12 сторінок зі списком використаних джерел та 19 сторінок із додатками.

У *вступній частині* висвітлено обґрунтування актуальності теми дисертаційного дослідження, сформульовано мету та завдання дослідження, визначено об'єкт, предмет та методи проведення наукового дослідження. У подальших розділах роботи розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів. Також надано інформацію про взаємозв'язок дисертації з іншими науковими темами, описано процес апробації отриманих результатів та їх висвітлення у наукових публікаціях.

Перший розділ «Стан дослідження і передумови формування медійності архітектури та міських просторів» присвячено визначенню термінологічного апарату та огляду сучасного стану дослідження. Авторка розглядає теоретичні підходи до формування медійності та обґрунтовує теоретико-структурну модель медійності архітектури громадських просторів, аналізує історичні аспекти розвитку медійності в архітектурному середовищі на різних ієрархічних рівнях. Шляхом аналізу вітчизняного та світового досвіду формування медійності об'єктів визначено тенденції у становленні медійності сучасного архітектурного середовища. У кінці розділу визначено послідовність проведення дослідження та обґрунтовано методичний інструментарій для дослідження інформативної сутності архітектури громадських просторів міст. Особлива увага приділяється таким методам, як феноменологічний, психоаналітичний, багатофакторний аналіз та дискурс-аналіз.

У *другому розділі* «Аналіз чинників та їх вплив на формування і розвиток медійності архітектури та громадських просторів» авторка подає класифікацію чинників, що впливають на архітектурну медійність. Окремі підрозділи висвітлюють три основні групи чинників (ландшафтно-просторові, архітектурно-естетичні, соціально-культурні), що найбільше впливають на формування медійності архітектури та громадських просторів у місті Львові. Для вивчення впливу медійності архітектури сучасного Львова на його мешканців та відвідувачів авторка провела соціологічне опитування та представила його результати. У останньому підрозділі обґрунтовано закономірності та особливості у формуванні медійності архітектурних об'єктів та громадських просторів міста.

У *третьому розділі* «Рекомендації щодо формування та розвитку медійності архітектури та громадських просторів» авторка аргументує

обґрунтованість вивчення медійності архітектури та просторів, розглядаючи її як "мову". Після аналізу та оцінки інформативної сутності міста Львова виявлено засоби та сформульовано принципи формування і розвитку медійності архітектури громадських просторів. Застосовуючи різні дисциплінарні підходи до вивчення інформативної сутності архітектурного середовища, Парнета М.Б. пропонує медійну модель формування архітектури громадських просторів та методики аналізу, оцінки та обґрунтування проектних рішень для підвищення медійності архітектури. Авторка висуває практичні рекомендації, спрямовані на вирішення проблем інформаційно-комунікаційного характеру в сучасних архітектурних просторах. Ці рекомендації охоплюють уникнення перенасичення інформацією просторів міст, особливості проектування в історично сформованому середовищі та вияви толерантності в архітектурі. Отримані результати дослідження використано для обґрунтування пропозицій щодо організації простору та розвитку архітектури міста Львова.

У *загальних висновках* до дисертації висвітлено узагальнюючі результати роботи, що відповідають поставленим завданням дослідження. Робота в цілому розкриває авторське розуміння сутності теми дослідження, що свідчить про високу якість її виконання та завершеність.

5. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, рекомендацій та висновків підтверджується тим, що вони витікають із результатів проведених емпіричних досліджень у рамках даної дисертаційної роботи. Основні тези дисертаційної роботи були представлені та отримали підтримку на п'яти міжнародних наукових конференціях. Загалом можна стверджувати, що наукові положення, висновки та методологічні підходи, розроблені в рамках дисертації, є достатньо обґрунтованими та надійними, оскільки базуються на докладному аналізі медійності архітектури громадських просторів та узгодженні отриманих результатів із висновками інших науковців.

6. Висвітлення результатів дисертаційного дослідження здійснено авторкою у 16 наукових публікаціях. Серед них: 7 - у фахових виданнях України; 1 - у науковому виданні, що включене до наукометричної бази даних Scopus; 1 - у науковому періодичному виданні іншої держави; 2 - в інших виданнях; 5 - тези доповідей наукових конференцій.

7. Мова і стиль дисертаційної роботи.

Дисертація написана українською мовою із використання іншомовних термінів, що стосуються інформативної сутності архітектури громадських

просторів. Текстова частина викладена логічно, з доречним використанням наукової термінології. Графічні матеріали якісно оформлені, доступно сприймаються. Робота відзначається єдиним авторським стилем.

8. Зауваження до роботи та дискусійні питання.

В процесі розгляду роботи виникли деякі питання можливо більш дискусійного характеру, а не зауваження, питання, які потребують в подальшій науковій діяльності більш конкретного дослідження.

1. Назва роботи передбачала медійність громадських просторів; об'єкт дослідження – міські простори; завдання 1, 2 – громадські простори; 3 – просторів міст; 5 – громадських просторів міст; 6 – просторів міст.

В роботі мабуть за доцільне було б дати понятійні трактування автора таких термінів як громадський, міський простір, простір міст для більш чіткої прив'язки досліджень в 2 та 3 розділах.

2. В роботі в певній мірі приділено значну увагу теоретичних понять та трактовок різних методів, інструментів, тощо та відновлене їх відображення в архітектурі. В зв'язку з тим, що медійність – це як рецепт пізнання хотілося б побачити варіантність автора, а не фіксацію що відбулась. З'являється відчуття, що ми просто розглядаємо філософську суть поняття медійності.

3. Медійність будується на історичних, культурних, архітектурних, містобудівних тощо факторах і тимчасові зміни є соціального характеру є доволі суб'єктивними, щоб їх закладати в реструктуризацію громадських просторів міста. Інакше, навіщо ми все розглядаємо в історичному аспекті. Архітектура – це багатовіковий елемент міста, яка переживає багато соціальних потрясінь суспільства, але лише вона може правильно трактувати історію.

Історичне надбання має бути незалежне від соціальних змін, влад і іншого, воно має бути артефактом становлення держави в якій було і хороше і погане, але воно було.

Ми говоримо Замкова гора, хоч це було названо дуже давно і тоді також суспільство переживало багато негараздів, ми бережемо назву, яка є медійним символом який всі розуміють однаково.

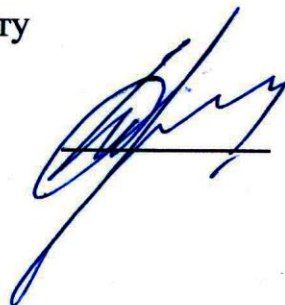
4. При розгляді медійності архітектури Львову, а саме функцій і форм (сталість відносно форми і змінності форми) хотілося б цей феномен побачити на громадських просторах де архітектура навпаки доповнюється, а функція простору залишається сталою.

9. Загальний висновок.

Дисертація Парнети М.Б. на тему «Принципи та засоби формування і розвитку медійності архітектури громадських просторів міст» є завершеною науковою роботою, яка виконана на високому науковому рівні, відповідає вимогам академічної доброчесності та відображає розв'язання важливої науково-практичної задачі. Дисертація відповідає всім вимогам, визначеним у "Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії" (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) та наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. "Про затвердження Вимог до оформлення дисертації" (зі змінами від 12.07.2019 р.), а Парнета Мар'яна Богданівна заслуговує здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 19 Архітектура та будівництво за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування.

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри ландшафтної
та туристично-рекреаційної архітектури
Київського національного університету
будівництва і архітектури,
доктор архітектури, професор

Віктор ЯЦЕНКО

Підпис проф. Яценка В.О. завідувач:

Секретар В.О. Яценко / КНУБА

Женя

Віктор Яценко